T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
ESAS NO : 2019 / 394
KARAR NO : 2019 / 431
KARAR TR : 8.7.2019

ÖZET : Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Yasanın 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

-

Davacı : M. S.
Vekili : Av. İ. G.
Davalı : Karayolları Genel Müdürlüğü

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde; müvekkilinin 03/12/2018 tarihinde gece 00:34 saatinde Manisa-İzmir (565-11 devlet karayolu) otoyolunu kullanarak 35...727 plakalı hususi aracı ile İzmir'e varmak üzereyken, otoyolun 11+800 km sinde Topçu Tugayı mevkiinde; Karayolları Genel Müdürlüğünce, otoyolun büyükbaş hayvanların girmesini engelleyecek şekilde güvenlik önlemi alınmamasından dolayı, kazaya karışan büyükbaş hayvanın hemen olduğu yerden kaldırılmaması ve gerekli işaretçilerle otoyolda önlem alınmaması nedeniyle; otoyolun orta şeridinde ölü halde yatan bir adet büyük baş hayvana çarptığını, bu çarpmanın etkisiyle aracıyla taklalar attığını, meydana gelen maddi ve bedensel hasarlı kazada müvekkilinin omuriliğinin kaydığını, 45 gün istirahat verilip ve bu süre boyunca herhangi bir iş yapmaksızın istirahat etmek zorunda kaldığını, kaza sonrası aracın kullanılamaz hale gelmesi nedeniyle aracını satmak zorunda kaldığını, 05/12/2018 tarihinde 18.000,00 TL ye sattığını, meydana gelen kaza sonucunda araçta 28.000 TL maddi hasar olduğunun tespit edildiğini; kazanın tamamıyla davalı idarenin kusurundan kaynaklandığını ifade ederek; 28.812.00 TL maddi ve 5.000,00 TL manevi zararın, faizi ile birlikte davalı idareden tahsili istemiyle 21.1.2019 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 16.ASLİYE HUKUK MAHKEMESİ; 23.1.2019 gün ve E:2019/28, K:2019/31 sayı ile, "(…)Tüm dosya kapsamı, dava dilekçesi ekleriyle birlikte değerlendirildiğinde; davalı idarenin sorumluluk alanında bulunan karayolu üzerindeki yapım, bakım ve onarımı sırasında alınması gerekli tedbirlerin alınmaması, diğer bir ifadeyle yeterli trafik ve güvenlik işaretlemesi yapılmaması nedeniyle doğan zararın tazmini nedeniyle uyuşmazlık konusu olayda kamu hizmetinin usulüne ve hukuka uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin, hizmet kusuru veya idarenin sorumluluğunu gerektiren bir husus olup olmadığının tespitinde esas alınacak olan idare hukuku kuralları olup davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunun 2/1-b maddesi gereğince idari yargı'da görülmesi gerektiği anlaşıldığından HMK'nun 114/1-(b) ve 115/2 maddeleri gereğince dava şartı yokluğundan usulden reddine karar vermek gerekmiş aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Yukarı da açıklanan nedenlerle;

Davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunun 2/1-b maddesi gereğince İdari Yargı'da görülmesi gerektiği anlaşıldığından HMK'nun 114/1-(b) ve 115/2 maddeleri gereğince dava şartı yokluğundan usulden REDDİNE…" karar vermiş, istinaf yoluna başvurulması üzerine İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 4.Hukuk Dairesi: 19.3.2019 gün ve E:2019/639, K:2019/484 sayı ile, istinaf başvurusunun 6100 Sayılı HMK'nun 353/1. fikra (b-1) bendi gereğince reddine karar vermiş ve görevsizlik kararı kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İZMİR 5.İDARE MAHKEMESİ: 14.5.2019 gün ve E:2019/547 sayı ile, "(…) 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; ''Kapsam'' başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiş; aynı Kanunun 7.maddesinde, Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkilerine; 8.maddesinde Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının; 9.maddesinde Tarım Orman ve Köyişleri Bakanlığının; 10.maddesinde belediye trafik birimlerinin; 12. maddesinde il ve ilçe trafik komisyonlarının görev ve yetkilerine yer verilmiş; aynı Kanunun 13.maddesinde, karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşların, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

2918 sayılı Yasanın 19/01/2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik "Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir" hükmüne yer verilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacının 03/12/2018 tarihinde gece saatlerinde Manisa-İzmir otoyolunda İzmir istikametine doğru seyir halindeyken, otoyolun 11+800 kilometresi Topçu Tugayı mevkiinde; otoyolda ölmüş olan büyükbaş hayvana çarpmak suretiyle trafik kazası meydana geldiği, bahse konu kaza nedeniyle uğranıldığı ileri sürülen 28.812,00 TL maddi zarar ile 5.000,00 TL manevi zararın; kazaya idarenin derhal büyükbaş hayvanı otoyoldan kaldırmayarak sebebiyet verdiği, bu sebeple idarenin hizmet kusurunun bulunduğundan bahisle işletilecek yasal faizi ile birlikte tazmini istemiyle bakılmakta olan dava açıldığı anlaşılmaktadır..

2918 sayılı kanunun 110.maddesi hükmünün iptali istemiyle idare mahkemesince yapılan başvuruyu, mahkemesinin yetkisizliği nedeniyle reddeden, Anayasa Mahkemesi'nin 08/12/2011 tarih ve E:2011/124, K:2011/160 sayılı kararında yer verilen; "2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 110. maddesinin birinci fıkrasında, bu Kanun'dan doğan sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceği öngörülmektedir. İtiraz başvurusunda bulunan mahkeme ise idare mahkemesi olup davaya bakmakta görevli ve yetkili mahkeme değildir." yolundaki gerekçe dikkate alındığında, anılan yasada yer alan görev kuralının idarelerin hizmet kusurundan kaynaklanan davaları da kapsadığının kabulü zorunlu kılmaktadır.

Bu durumda; 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinde yapılan söz konusu değişiklik sonrası, Karayolları Trafik Kanunu'na dayalı olarak Kanun değişikliğinin yürürlüğe girdiği 19/01/2011 tarihi sonrasında açılan sorumluluk davalarında adli yargı mercilerinin görevli olduğu hükmü karşısında işbu davanın görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle; İzmir 16. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 23/01/2019 tarih ve E:2019/28, K:2019/31 sayılı kararı ile davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğinden bahisle davanın, dava şartı yokluğundan usulden reddedilerek, İzmir Bölge Adliye Mahkemesi 4. Hukuk Dairesi'nin 19/03/2019 tarih ve E: 2019/639, K: 2019/484 sayılı karar ile onanarak 10/04/2019 tarihinde kesinleşmesi üzerine Mahkememizde elde ki bu dava açıldığından, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına, işin incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nce karar verilmesine değin ertelenmesine…" karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Hicabi DURSUN'un Başkanlığında, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Süleyman Hilmi AYDIN, Aydemir TUNÇ ve Nurdane TOPUZ'un katılımlarıyla yapılan 8.7.2019 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; İdare Mahkemesince, 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, adli ve idari yargı yerleri arasında görev uyuşmazlığının doğduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, karayolunda seyir halindeyken meydana gelen trafik kazası nedeniyle oluştuğu ileri sürülen zararın, davalı idarenin hizmet kusurundan kaynaklandığından bahisle tazmin edilmesi istemiyle açılmıştır.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 1. maddesinde, Kanunun amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "Kapsam" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanunun trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiş; aynı Kanunun, "Karayolları Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri" başlıklı 7. maddesinde; " Karayolları Genel Müdürlüğünün bu Kanunla ilgili görev ve yetkileri şunlardır:

a) Yapım ve bakımdan sorumlu olduğu karayollarında can ve mal güvenliği yönünden gerekli düzenleme ve işaretlemeleri yaparak önlemleri almak ve aldırmak,

b) Tüm karayollarındaki işaretleme standartlarını tespit etmek, yayınlamak ve kontrol etmek,

c) (Mülga: 17/10/1996 - 4199/47 md.)

d) Trafik ve araç tekniğine ait görüş bildirmek, karayolu güvenliğini ilgilendiren konulardaki projeleri incelemek ve onaylamak,

e) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında, İçişleri Bakanlığının uygun görüşü alınmak suretiyle, yönetmelikte belirlenen hız sınırlarının üstünde veya altında hız sınırları belirlemek ve işaretlemek,

f) Trafik kazalarının oluş nedenlerine göre verileri hazırlamak ve karayollarında, gerekli önleyici teknik tedbirleri almak veya aldırmak,

g) Yapım ve bakımından sorumlu olduğu karayollarında trafik güvenliğini ilgilendiren kavşak, durak yeri, aydınlatma, yol dışı park yerleri ve benzeri tesisleri yapmak, yaptırmak veya diğer kuruluşlarca hazırlanan projeleri tetkik ve uygun olanları tasdik etmek,

h) Yetkili birimlerce veya trafik zabıtasınca tespit edilen trafik kaza analizi sonucu, altyapı ve yolun fiziki yapısı ile işaretlemeye dayalı kaza sebepleri göz önünde bulundurularak önerilen gerekli önlemleri almak veya aldırmak,

i) (Mülga: 3/5/2006 – 5495/4 md.)

j) (Değişik: 17/10/1996 - 4199/5 md.) Trafik zabıtasının görev ve yetkileri saklı kalmak üzere Bu Kanunun 13,14,16,17,18,47/a ve 65 inci maddeleri hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında suç veya ceza tutanağı düzenlemek; 47 nci maddenin (b), (c) ve (d) bentlerinde belirtilen kural ihlallerinin tespiti halinde, durumu bir tutanakla belirlemek ve gerekli işlemin yapılması için en yakın trafik kuruluşuna teslim etmek,

k) Bu Kanunla ve bu Kanuna göre çıkarılmış olan yönetmeliklerle verilen diğer görevleri yapmaktır.

(Son fikra Mülga : 28/3/1985 - 3176/16 md.)" hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 günlü Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle değişik 110. maddesinde "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fikra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"; Geçici 21. maddesinde de "Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz" denilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden; davacının aracıyla 03/12/2018 tarihinde gece saatlerinde Manisa-İzmir otoyolunda İzmir istikametine doğru seyir halindeyken, otoyolun 11+800 kilometresi Topçu Tugayı mevkiinde; otoyolda ölmüş olan büyükbaş hayvana çarpmak suretiyle trafik kazası meydana geldiği; otoyolun büyükbaş hayvanların girmesini engelleyecek şekilde güvenlik önlemi almaması, kazaya karışan büyükbaş hayvanı hemen olduğu yerden kaldırmaması, gerekli işaretçilerle otoyolda önlem almaması nedeniyle Karayolları Genel Müdürlüğünün olayda kusur ve sorumluluğunun bulunduğu iddia edilerek; uğranıldığı ileri sürülen toplam 28.812,00 TL maddi ve 5.000,00 TL manevi zararın, davalı idareden tahsili istemiyle dava açıldığı anlaşılmıştır.

2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, şu gerekçesi ile anılan kuralı Anayasaya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir: "… Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir…" (Any. Mah.nin 26.12.2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararı; R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147.)

Anayasa'nın 158 inci maddesinin son fikrasında " Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır." denilmektedir. Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, yasa koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fikrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158 inci maddesi uyarınca, başta Mahkememiz olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

Bu durumda, 2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İzmir 5. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile, İzmir 16. Asliye Hukuk Mahkemesinin 23.1.2019 gün ve E:2019/28, K:2019/31 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle İzmir 5. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İzmir 16. Asliye Hukuk Mahkemesinin 23.1.2019 gün ve E:2019/28, K:2019/31 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 8.7.2019 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Hicabi	Şükrü	Mehmet	Birol
DURSUN	BOZER	AKSU	SONER

Üye	Üye	Üye
Süleyman Hilmi	Aydemir	Nurdane
AYDIN	TUNÇ	TOPUZ